СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 292. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 16. грудня, 1927. VOL. XXXV. No. 292. Jersey City, N. J., Friday, December 16, 1927. THREE CENTS.

ЛИНДБЕРҐ ПРИЇХАВ ДО МЕКСИКА

ОПІЗНИВСЯ ЧЕРЕЗ 3 ГОДИНИ В МРАЦІ.

МЕКСИКО, 14. грудня. — По 27 годинах лету американський летун полковник Чарлз Линдберґ прилетів нині до Мексика як представник американського уряду.

На великій площі ждали його сотки тисячів народа. Серед нього були й урядники держави зі самим президентом Каєсем на чолі. Коли минув час, у який Линдберґ мав приїхати, то вся велика товпа стала сильно непокоїтися, але ждала далі. Коли літак появився з кілька-годинним опізненем, товпа перейшла в чисте божевілля з одушевлення.

Серед сього, однак, піднесення відразу було слідно ріжницю між товпою Парижа а товпою Мексика. Коли в Франції всі кинулися роздирати літак, щоби дістати для себе особисто памятку з лету, то Мексиканці підняли літак на плечі та в параді занесли його до гангару.

Висівши на землю, Линдберґ оповів, що він згубив був дорогу серед густої мраки. Блукав через три години, і вже збирала його охота висісти на землю, щоби довідатися, де він находиться, коли побачив місто з фабриками й зелізничою стацією, і з положення міста пізнав, де він находиться.

По офіціяльних привитаннях, серед котрих президент Мексика романським звичаєм розцілувався з гостем, Линдберґа взято парадним походом до гостинниці.

ЗНОВА ПОЖАР КАТОЛИЦЬКОГО СИРОТИНЦЯ.

МОЖЕ ПІВ СОТКИ ДІТИЙ ЗГИНУЛО В ОГНИ В КВІБЕКУ.

КВІБЕК, Канада, 14. грудня. — Тут згорів католицький сиротинець св. Карла. У пожарі згинуло від 35 до 50 дітий, у віці від 5 до 16 літ.

Ціла справа ще й досі оточена великою тайною. Знати тільки, що пожар вибух у ночі, в спальнях для хлопців на другому поверсі. Догадуються, що пожар почався в сутеренах, але відкрили його аж тоді, як він дістався вже до другого поверха.

В сиротинци жили не тільки сироти, але й діти, що мають родичів.

СЛІДСТВО В СПРАВІ МЕКСИКАНСЬКИХ ХАБАРІВ ПОЧАЛОСЯ.

ГЕРСТ ПЕРШИМ СВІДКОМ.

ВАШИНГТОН, 14. грудня. — Першим свідком перед сенатовим комітетом, що має розслідити, на скільки є правди в статтях газет Герста, що мовлям мексиканський уряд підплачував для роблення собі опінії ріжних американських політиків і газетярів, буде самий Вилєм Рендолф Герст, видавець газет, у яких сі статті появилися.

Тижневик Нейшен, що виходить у Ню Йорку, подав у своїм послідкім виданню публичний визов Герстови за поміщення в своїх газетах документу, що мав нібито доказувати, що одна газета дістала хабара від мексиканського уряду за прихильне відношення до уряду. Сею газетою малаби бути Нейшен, однак імя сеї газети з документу витерто так, що в газетах Герста був поданий документ без імени обжалованої газети. Нейшен закидує, що того рода поступоване є нечесне: коли Герст уже хотів обжалувати газету Нейшен, то повинен се зробити відтверто.

ОКЛАГОМСЬКИЙ СЕНАТ СКЛАДАЄ СУД НАД ГУБЕРНАТОРОМ.

ОКЛАГОМА СИТІ, Оклагома, 14. грудня. — Стейтовий сенат зібрався на суд, щоби судити стейтового губернатора Джансона за надуживття урядової влади.

З губернатором мають судити також найвисшого суддю стейту, і тому сей відмовився проводити розправою сенату, як се ні мавби зробити після стейтової конституції.

Війска далі стоять довкола капітолю та не пускають до нього послів і сенаторів, а сенатори збираються на наради поза капітолем.

СТУДЕНТ БАНДИТОМ.

ВИЧИТА, Канзас, 14. грудня. — У місцевій вязниці сидить тепер підозрілий за розбійничий напад 23-літний Джан Айерз, студент колеґії Савт-вестерн у місті Винфілді. Мав він напасти на місцевий театр та обрабувати театральну касу на 190 долярів. Зрадити його мав шофер, що відвозив його на рабунок. Коли Айерза арештовано, при ньому найдено якраз 190 долярів. Батько арештованого є провідником у місті Арґонії в сьому стейті.

ВЕРТАЮТЬ ДЕЛЕГАЦІЇ З РОСІЇ.

НЮ ЙОРК, 14. грудня. — На кораблі Беренгарії приїхали нині з Европи дві американські делегації, що вибралися були в подорож до Росії.

Одна делегація представляла ріжні жіночі організації та товариство для праці між Муринами. Членкині сеї делегації хвалили собі Росію за те, що вона піднесла права жінок на високий уровень.

У другій делегації були представники кількох американських робітничих юній. Вони говорили, що робітникам в Росії не ведеться так добре, як робітникам в Америці, але зате зорганізовані робітники мають більше сили, як в Америці.

БУДУТЬ РОЗСЛІДЖУВАТИ ПІДБІГУНОВІ ПОБЕРЕЖА.

БЕРЛІН, 13. грудня. — Німецький часопис Найе Берлінер Цайтунг доносить що в квітні виберешся з Гамбурга німецька наукова експедиція до підбігунових околиць. Згадана експедиція буде розслідживати північні побережа Норвеґії, Росії й Сибіру. Ескпедиція проведе у підбігунових околицях 18 місяців. Вона виберешся спеціяльними санками, які саме тепер викінчують для неї. В експедиції візьме участь 6 людей, які полишаться через 6 місяців у північним Сибірі, а опісля, коли розмерзнеться океан, виберуться дальше на північ, аж до Аляски.

Усі, що візьмуть участь у експедиції, є звісними спортсменами. Вони сподіються, що викінчать докладні мапи деяких менше знаних островів, що лежать здовж сибірського побережа.

НАНКІНҐ ЗРИВАЄ ВЗАЄМИНИ З СОВІТСЬКИМ СОЮЗОМ.

ШАНҐАЙ, 13. грудня. — Ченг Кай Шек, головний командант правих націоналістичних війск, видав оповістку, що націоналістичне правительство з Нанкінґ ірве як дипломатичні так і торговельні взаємини з Совітським Союзом. Куомінтанґ припоручив д-рови Ву, нанкінґському міністрови заграничних справ, щоби поробив відповідні кроки для відкликання совітських консулів з території, що остає під контролею націоналістів з Нанкінґ.

Генеральний совітський консуль В. Козловський не дістав ще ніякого повідомлення до виїзду з території правих націоналістів. Коли його питали яке займе становище, коли його повідомлять, що має виїхати з поворотом до Совітського Союза, він заявив, що очікує повідомлення від міністра Ву та від своїх властей з Москви.

СВІТОВА ВСЯЧИНА.

Фашистівський уряд рішив доповнити італійський національний прапор емблемою фашизму „вязкою прутиків".

Китайський уряд зірвав договір з Еспанією з 1864 р., який боронив інтереси еспаських підданих у Китаю і пропонує підписати новий на рівних взаємних правах.

Великий майстер шотляндського ордера масонської ложі підрізав собі жили в Палєрмо.

Польський уряд хоче почати торговельні переговори з німецьким щодо вивозу безрог, коли дістане вуголь.

Останню партію шахів виграв Капаблянка, маючи тепер 3 виграні; Альохін має їх 4.

У радянському консуляті в Шанґаю найшли в спальні консуля ранену в груди балетницю Сахнович; вона каже, що зробила це по необережности.

Скількість адвокатів в Анґлії росте так епідемічно, що славний університет у Кембриджі ввів цього року „нумерус клявзус": 300 вільних місць для студентів.

Ракефелер дав 2 міл. дол. на археольоґічний музей у Палестині.

ПІДПИСАНО БЛЬОК НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ У ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 28. падолиста. — Після 2-дневних нарад наступила виміна думок між представниками Українців, Білорусинів, Німців, Литовців і Жидів після попереднього узгіднення всіх спірних справ, які передше виявилися. У висліді запала постанова, яка покликає до життя бльок для будучих виборів до сойму й сенату. Бльок нац. меншостей обіймає галицьких Українців, котрі, як відомо, в 1922 р. демонстраційно не взяли участи у виборах. В імени галицьких Українців підписав відносний документ др. Дмитро Левицький.

СМЕРТЬ Д-РА ТЕОФІЛЯ КОРМОША.

ПЕРЕМИШЛЬ. — Умер тут після короткої недуги (запалення легенів) у суботу 26. листопада, визначний український діяч, довголітний провідник Перемищини в народній роботі — др. Теофіль Кормош, проживши 66 літ. Смерть д-ра Т. Кормоша — важка втрата для українського народу, зокрема для українських економічних установ. Покійний був одним з піонірів нашого економічного відродження й один з найбільше заслужених національних діячів на західних „окраїнах" укр. нац. території.

Слід зазначити, що Покійний своєю невсипущою працею причинився до поважного зросту і збагачення українських економічних і культурно-освітніх установ у Перемишлі. Був у загалі дуже рухливою людиною і не знав, що таке відпочинок.

Після українського зриву був арештований і сидів у Домбю, звідки втік до Відня, де працював м. ін. над зібранням матеріялів до І. тому „Червоної Книги". Вернувши по кількох роках до Перемишля, був арештований вдруге і взагалі в цих роках він витерпів чимало.

Земля пером Визначному Громадянинові і Заслуженому Діячеві!

ЮГОСЛАВІЯ ЗАБОРОНЯЄ ПРИСИЛКУ ФАШИСТСЬКОЇ ПРЕСИ.

БІЛГОРОД, 13. грудня. — Югославянське правительство заборонило присилку й продаж в Югославії італійської фашистської преси як Джіорнале д'Італія й ин. на тій основі, що вона виступає остро проти югославянського народу, армії й династії.

Редактором забороненого часопису Пополо д'Італія є брат премієра Муссоліня.

СОБОР ГР. КАТ. ЕПИСКОПІВ.

Давно заповіджений Собор гр. кат. епископів розпочався дня 29. листопада у Львові. Беруть у нім участь епископи: Д. Ніяряді, П. Гебей, П. Гойдич, Н. Будка, Василь Такач і адміністратор буковинських греко-католиків Сабо, а також 4 галицькі епископи: Митр. Шептицький, Коциловський, Хомишин і Лакота.

ВДОВА ПО СУН-ЯТ-СЕНІ ВИСТУПИЛА З КУОМІНТАНҐУ.

БРЮСЕЛЯ, 13. грудня. — Вдова по померлім провіднику китайських націоналістів — Сун-Ят-Сені викликала велику сенсацію своєю телеграмою, надісланою на Антиімперіялістичний Зїзд. У сій телеграмі заявляє вона, що виступає з Куомінтанґу, що „зрадив заповіти її покійного мужа".

Китайські делегати, а також делегати инших держав Сходу — яких більшість становлять комуністи, повитали оплесками прочитану телеграму, а також устроїли овацію делегатові Куомінтанґу, коли він заявив, що також виступає з партії „задля її реакційности".

„ЛІСОВИК".

В околиці Зборова жив у лісах кілька місяців вязень-утікач Ілько Кміт, засуджений на 8 літ за грабіж. Він утік із карного заведення в Дрогобичі, „роздобув" рушницю в лісі, здерши її з плечей якогось кобережника і годувався тим, що уполював. Але що затужив за ріднею і своєю любкою, почав заходити в село і там поліція вистежила його. Дві годині боронився він, відстрілюючись, згодом піддався, признався до вбитої звірини і станув знову перед судом, який причинив йому ще рік до попередньої кари.

БУДУТЬ ПРАЦЮВАТИ В КОРИСТЬ СОВІТСЬКОГО СОЮЗА.

МОСКВА, 12. грудня. — Нинька виїхала звідси домів делегація американських робітників, що через 5 тижнів перебувала в Совітськім Союзі. Делегація складалася з 24 осіб, які зовуть себе Симпатиками Совітського Союза. Делегація висказалася прихильно про відносини у Совітськім Союзі.

Члени згаданої делегації подорожували малими групами по Совітськім Союзі та придивлялися життю совітських робітників та промисловим заведенням у Москві й Ленінграді, відвідали ткацькі фабрики у середущих околицях Баку, Грозни, Україні й вуглеві копальні в басені Дону.

Вони заявили, що повернувши до Америки будуть працювати над російсько-американським зближенням і над признанням Совітського Союза Злученими Державами. Подібний звіт має видати у половині грудня комітет американських жінок, який уформувався для студіювання положення совітських жінок і який вернув недавно з Москви, де брав участь у конгресі совітських жінок.

НОВОВІДКРИТІ ОБРАЗИ ШЕВЧЕНКА.

У московській „Бедноті" читаємо: „У Бугуруславі найшли невідомих до цього часу 7 образів кисти Тараса Шевченка, намальованих між 1854—1857 роком, коли він був засланий у Новопетровський форт".

МОСКОВСЬКА ОПОЗИЦІЯ ХОЧЕ ПІДДАТИСЯ РІШЕННЯМ КОНҐРЕСУ

ДЕЯКІ З ОПОЗИЦІОНІСТІВ ХОЧУТЬ, ЩОБИ ЇМ ВІЛЬНО БУЛО ВИСКАЗУВАТИ ВІДМІННІ ПОГЛЯДИ.

МОСКВА, 14. грудня. — Опозиція в комуністичній партії уступила зі свого непримирямого становища й рішила піддатися ухвалам недавнього конґресу. Вона постановила залишити протипартійну роботу й відкрити адміністрації свої підпольні організації, будучи тої гадки, що адміністрація й так про них вже знає.

Лише деякі з членів опозиції хочуть застерегти собі право висказування своїх поглядів, хочби вони противились навіть поглядам адміністрації. Адміністрація одначе противиться сьому через те, що опозиція зломила вже кілька разів свої обітниці й тому навіть на сей помирковани привілей не можна їй хвилево дозволити. Троцький і його найблизші сторонники стоять твердо при сім домаганню, підчас коли Зіновєв і Каменев є більше податливі під тим оглядом.

ФРАНЦІЯ ЗАКЛЮЧИТЬ ДОГОВІР З СОВІТСЬКИМ СОЮЗОМ І ІТАЛІЄЮ.

НОВИЙ СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР РОЗПІЧНЕ ПЕРЕГОВОРИ ЩОДО УМОВИ ВЗАЇМНОЇ НЕЗАЧІПКИ.

ПАРИЖ, 14. грудня. — По нараді міністеріяльного кабінету показалося, що Франція в протягу кількох слідуючих місяців заключить два нові важні договори. Одним з них буде умова про взаїмну незачіпку з Совітським Союзом, а другим — договір приязни з Італією. Новий совітський амбасадор Довгалевський, що небаром приїде до Парижа, розпічне переговори в справі сеї умови, яка буде гарантувати мир і яка установить мирові суди в усіх справах, дотичних балтійських держав і Польщі в їх відносинах з Совітським Союзом. Довгалевський привезе зі собою проект нового французько-совітського торговельного договору, а також оферту для полагодження заплати царських довгів.

Щодо відносин з Італією, то побачення Бріяна з Муссоліним не наступить скорше як у січні 1928 р., а до того часу вирівняється ще усі спірні точки, що до яких не прийшло ще до порозуміння.

СПРАВА ПРИЗНАННЯ ЖІНКАМ ПРАВА ГОЛОСУ МОЖЕ ПОВАЛИТИ ФРАНЦУСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

БІЛЬШІСТЬ ФРАНЦУСЬКОГО СЕНАТУ ПРОТИ НАДАННЯ ЖІНКАМ ПРАВА ГОЛОСУ.

ПАРИЖ, 14. грудня. — Справа надання жінкам права голосу може спричинити упадок кабінету Пуанкарого.

Палата послів ухвалила вже у третім читанню закон, щоби дати жінкам право голосу. Щоби бути вибраним до сеї палати, треба мати 21 літ. Сенат вже раз повалив сей проект закона. Щоби бути вибраним сенатором, треба мати 40 літ. Спеціяльний комітет, вибраний сенатом, повідомив премієра Пуанкарого, щоби не лучив проекту закона, признаючого право голосу жінкам, зі справою ухвалення його кабінетови вотум довіря, бо в такім случаю сенат буде голосувати проти нього.

УГОРСЬКІ СТУДЕНТИ ВИЗИВАЮТЬ НА ДВОБІЙ РУМУНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

ДО ПОЄДИНКУ МАЮТЬ СТАНУТИ ЛИЩЕ ПРОВОДИРІ СТУДЕНТІВ.

БУДАПЕШТ, 14. грудня. — Угорські студенти висших шкіл визвали на двобій румунських студентів. Вони пропонують, щоби відновити давний римський звичай і вибрати кількох проводирів-борців, які станулиби до двобою з румунськими проводирями студентів. Поєдинок мавби відбутися в Швайцарії.

Свій визов кінчать угорські студенти словами: „Сподіємося, що румунські студенти, які напали на безборонних цивільних людей, не покажуться боягузами, коли прийдеться до двобою з однаково озброєними противниками". Румунські часописи пишуть, що визов звучавби далеко лучше, колиби мадярські студенти не були накинулися самі на Жидів у Будапешті два тижні тому назад.

КАНТОН ЗНОВА В РУКАХ КИТАЙСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

ОКОЛО 4000 ОСІБ ЗГИНУЛО В БИТВІ, ЯКА ВЕЛАСЯ ЗА ПОСІДАННЯ СЬОГО МІСТА.

ШАНҐАЙ, 14. грудня. — Місто Кантон находиться знова в руках правих китайських націоналістів. У битві за посідання міста згинуло чотири тисячі осіб. Націоналісти, здобувши місто, розпочали масові екзекуції комуністів. Усі Американці, які схоронилися на остров Шамін, спаслися й вернули назад до ріжних частей міста й передмість. У руках комуністів находиться ще поліційна головна кватира, яка держиться при помочі совітських війск.

Націоналістичним офіцирам дано приказ „підприняти всі потрібні кроки, щоби позамикати всі совітські консуляти на території Китаю, що находиться в посіданню правих націоналістів". Приказ вийшов від ґенерала Ченг-Кай-Шека, що знова є головою націоналістичного руху в Китаю.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.	ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.
One year .... $ 7.00	На рік .... $ 7.00
Six months .... $ 3.75	На пів року .... $ 3.75
Three months .... $ 2.00	На три місяці .... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерзи Ситі і Заграницею:
One year $10.00	На рік $10.00
Six months .... $ 5.00	На пів року .... $ 5.00
Three months .... $ 2.75	На три місяці .... $ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ НА ТІМ СКІНЧИМО?

Треба признати, що ще ніяка друга акція не захопила так скоро душі нашого іміґранта як справа допомоги потерпівшим від повені. Це мабуть тому, що між нами так богато таких, що з горя і нужди кидали рідний край, що й тут важко працюють, а як такі краще відчувають нещасте свого ближнього як хто другий. А до того й сама національна катастрофа є того рода, що вона мусить затрівожити кождого Українця, якому тільки доля нашого народа лежить на серцю. В „Голосах Читачів" поміщуємо нарочно описи самих наших селян, щоби наше громадянство могло пізнати розмір катастрофи прямо з першого жерела. По цілій Америці курсують вже сотками листи з навіщених повінню місцевостей, в яких нещасні жертви благають нас о ратунок. І оті письма є найкращою пропаґандою. Вони й найбільше нам тут помагають в орґанізованню допомогової акції.

Та мимо цего можна завважати вже тепер певну охолоду в збірках на допомогу жертвам повені. А та охолода ще рішучо за вчасна. Бо з Америки не вислали ми досі більше як около $20.000. А може навіть і того не вислали. Бо точна контроля є тільки що до цего, що збирає і висилає Обєднанне, а воно вислало досі $10.650.

В письмах, які одержуємо з ріжних боків з краю, не видно ніяких нарікань на Центральний Комітет, що розділює жертви. Дістаємо з краю точні звіти щодо збірок і розділу жертв. З того можна вносити, що допомогову акцію переводять в краю точно, совісно і справедливо, як і повинно бути. Не є це ніяка особливша заслуга, бо так треба поводитися у всякій справі. Підносимо це хиба тільки тому, що в нас в Америці ще заки розпочато збіркову акцію, почато сварки на тему: куди і на яку адресу слати жертви, щоби вони попали в руки потребуючих селян.

Жертви отже до селян доходять. Тільки їх за мало. Старий край зложив до половини місяця падолиста около 50 тисяч злотих, 200 вагонів бараболі і 50 вагонів збіжа. Як на знищений край — це збірка гарна. Гарна й та збірка, що її зложили американські Українці, а старий край не знає навіть, як кам за неї дякувати. Та скінчити на ній нам ще не можна, бо не кінчить допомогової акції і старий край. Тому саме тепер перед Різдвом, коли то в Америці на кождім кроці збирають жертви для найбіднійших — скріпім і ми нашу поміч для потерпівших від повені. Докінчім збірки і висилаймо їх негайно, щоби й наші найбіднійші одержали від нас Різдвяний дарунок в сам час. Не зволікаймо отже з жертвою, бо на неї ждуть. Багато місцевостей, а то й великих і славних міст ще не виповнили свого завдання. Місяць грудень призначений на те, щоби його виповнили.

Др. Володимир Сіменович.

ПРО ОБОВЯЗКИ МАТЕРИ-УКРАЇНКИ В АМЕРИЦІ.

(Докінчення).

Родичі.

Тут на іміґрації вона усего того є позбавлена. Вона плаває серед моря чужих людей, мов те човенце на просторах водних. Тому їй так легко приходиться потонути в тім морю народів. Одиноким заборолом її булаби свідомість свого походження, свідомість свого української хати, і висcана любов до того народу з грудей рідної матері. Без того нема для неї ратунку. Нема ратунку і для цілої нашої іміґрації. Яким духом жиють родичі, таким жити будуть і їх діти. Дух життя рідні свідомо чи несвідомо переноситься на дітей. То, що говориться в хаті — якими ідеалами жиють родичі, тим самим буде дихати дитина; те саме буде вона любити, обожати і бажати для себе. Діти бачать у своїх родичах ідеал свого життя. Перший авторітет, перше послушенство, першу любов, перший примір життя діти виносять з рідної хати від родичів. З найбільшою увагою вони несвідомо від найменчого слідять за життєм своїх родичів. Заразом відносяться до своїх родичів з найбільшою пошаною — так довго — поки тої святости в серцях діточих самі родичі не забуть. Особливо з цілою щирою любовю діти відносяться до рідної матері.

Родина.

Родина є найважнійшою частиною суспільного життя. В родині дитина відбуває найважнійшу школу свого життя, свого виховання. В родині найважнійшою особою є мати. Мати головно дає духовий матеріял родині, вона дає домови цілий настрій — живий, веселий або тупий і мертвий. Мати є тим джерелом, з якого пливе любов для цілої родини, а яка так дуже вражає дитину і яка так дуже є потрібна цілій родині. Душа дитини, як ростина на сонці, може рости і розвиватися тільки в любові. Без любови нидіє дитина фізично, умово і душевно. Любов та мусить бути не звіринна а людська. Не тілом а душею і серцем повинна любити мати свої діти і свою родину. Де дім держиться на любови суспільній чи народній — там і дитина перейме ту любов.

Чим чувства родинної любови є сильнійші, чим більше рідня буде любити свій нарід, свої рідні ідеали, тим більше полюбить їх дитина. А щоби щось свідомо щиро любити, те мусить чоловік знати, і чим докладнійше знає, тим глибше він буде се любити.

Рідна хата.

Як вже згадано, дитина від самого уродження пильно слідить за всім, що знаходиться і діється в хаті.

Перші враження свого життя вона набуває в родинній хаті. Вона їх переймає і наслідує їх в своїх життю. Перші враження чи то фізичні чи духові найбільше вбиваються в память дитини, бо вони як перші осаджуються найглибше в мозку. Тому урядженне україньскої хати, спосіб життя і розговори, які мають місце в тій хаті, відбиваються на умі дитини найсильнійше. З того виходить, що коли ми хочемо впоїти українського духа, духа свого народу в душу дитини, ми мусимо держати наші хати так, щоби вони пригадували дитині зіз самого дитинства українство. Тому перша задача українських родичів урядити свою хату в українськім дусі.

Образи на стінах повинні бути українські, — щоби дитина від самої молодости привикала до українських видів і людей. Хай її перші враження будуть українські. Вона, як прийде до свідомости, то запитається з цікавости, що той чи цей образ представляє. Тоді обовязком родичів, а ще більше матері, буде розумно обяснити їй, що цей а той образ значить. І мати, чи родичі повинні використати ту нагоду, щоби освідомити свою дитину, зацікавити її образом чи образцями з історії українського народу. Нічим дитину так скоро не зацікавиться, як образцем. Вона радо послухає історії чи оповідання про той образець з самої дитинячої цікавости. В хаті українській повинні бути усі важнійші образи так з давної як і нової історії, як і красного письменства. Щоби могли освідомити родичі свою дитину — вони повинні наперед себе освідомити. В кождій українській хаті повинна бути бібліотека, а в ній принаймні одна-дві короткі історії українського народу. І то повинні ті книжки не тільки лежати в шафі, але бути читані, коли не частійше, то хоть в свята і неділі. Українська хата повинна мати українські вишивки, ручники і таке инше; щоби усе, що дитина бачить чи возьме до рук, пригадувало їй, що вона дитиною українською. Навіть килими українські повинні бути в українській хаті і їх можна тано спровадити нерез редакцію „Жіночої Долі" в старім краю. Таксамо і діточі книжочки та часописи повинні знаходитися в українській хаті. Одним словом, українська хата повинна бути українською. А як така вона облекшить українській матері виховати свою родину як правдиво українську.

В ЯКИЙ СПОСІБ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ РОЗДІЛЮЄ ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

Протокол

списаний дня 18. XI. 1927. з Яцком Цюпкою, господарем зі Запитова, який їздив — як делеґат — до повіту надвірнянського розділювати жертви, зложені через громадян села Запитів.

Дня 20. X. ц. р. приїхав я до Надвірної, де мені др. Николайчук і мешканці Надвірної показували знищені орні поля через Бистрицю. Ріка ця забрала зовсім 2—3 морґи орного ґрунту. Другого дня ми поїхали з др. Николайчуком до Микуличина. Тут в товаристві Василя Гнатишака оглядав я знищені ґрунти. Ріка забрала зверха орну землю аж до каміння, місцями замулила, а місцями нанесла каміння. Понад 10 морґів ґрунту є знищено так, що зовсім управляти його не буде можна. Млин цілий вода забрала, дах винесла до 200 метрів на поле і там він остався, а будівлю рознесло без сліду. Тор залізничий (два до три км.) вода рознесла цілком, шини погнула в каблуки. Вода нанесла на поля стільки дерев з корінням, галуззя, та ріжної всячини, що поле виглядало як зруб. В селі коло церкви вирвала вода понад 50 метрів гостинця. Дальше я не міг їхати, бо залізниця перервана. Люде розказували мені, що в одному сусідному селі — назви не пригадую собі — вода забрала цілу фабрику терпентини без сліду, і там згинуло 7 робітників. Дальше оповідали, що вода з Ворохти принесла живу корову аж до Микуличина.

Хліба там зовсім нема, декому остало дещо бараболі і капусти. Біда і голод великий. Я сам розділив 1 ваґон бараболі в Микуличині, 20 сотн. взяла Яблониця, решту з другого ваґона взяли до Татарова і Ворохти. Крім цього я роздав сам 1 мішок одежі в Микуличині а 2 мішки вислав на Зелену і на Пасічну. Бараболю і одіж я розділював найбіднішим і потерпівшим від повені селянам-бідакам. Стверджую, що крім найбідніщих селян ніхто нічого не дістав.

Яцко Цюпка, в. р.,
господар з Запитова ч. дому 95. почта Підліски малі, повіт Львів.

Будеш солодкий— проглинуть,
Будеш гіркий— прокленуть.

Іди швидко — біду доженеш,
іди помалу — біда тебе дожене.

Біди не треба шукати — сама прийде до хати.

З хати по нитці — сироті свитина.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

362.

Тов. Буковина, від. 14. У. Н. С., в Ню Йорку, Н. Й.

Хвальний Заряде! — Наше товариство висилає наразі на Сиротинець $25.00. Небавом устроїмо ще баль на ту ціль. Пушки до збирання грошей роздано — **М. Т. Паламарюк,** фін. секр.

363.

Тов. ім. Івана Франка, від. 172 У. Н. С., у Віпани, Н. Дж.

Хвальний Заряде! — Наше товариство засилає Вам $32.65 яко жертву на Сиротинець-Захист У. Н. Союза. Є се дуже маленька квота, але се лепта вдови, бо наша громада невеличка, а крім того тут уже від довшого часу істнує відділ Провідіння. Та ми зрозуміли як слід потребу такої інституції як свій власний сиротинець і старалися виасиґнувати на ту ціль пару долярів з нашої товариської скарбниці, але наші зусилля не дали ніякого успіху. В тім скрутнім положенню прийшли нам з помічю дочки наших свідомих членів, п-на Іванна Леськів і п-на Надія Панасик. Вони то пішли від хати до хати, не зважаючи ні на народність ні на расу, по найдальших фармерських закутинах і по тяжких трудах сколектували $23.65 (до сеї квоти доложили поодинокі члени $9.00). Як бачимо, то згадані дівчата-патріотки вивязалися зі своєї задачі знаменито і за се їм належиться щира подяка. Коби таких дівчат було в нас більше, то й справа нашого Сиротинця (або якої иншої народної потреби) не стоялаб так лихо!

Не зашкодить тут згадати, що наш найчільніший громадянин, „український бізнесмен", відпустив згадані колекторки з нічим, кажучи, що він сам знає, де гроші заслати. Чи заслав уже, чи ні, то я про се дещо сумніваюся. — **К. Дідух,** секр.

В. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість).

(8)

— Та не був. Я бачив її в садку через пліт. Балакала з сотникою. Вдивлявся в неї як в образ.

— Як в образ херувима? Бо ти казав, що вона, як херувим... Або ти бачив коли Херувима? Думаю живого, не намальованого в церкві.

— Та живого не бачив.

— Отже відки знаєш, який він?

— Так міркую собі... що такий, як.. як.. як пані сотникова.

— Провірю, чи ти не обріхуєш мене, або чи тебе, дурного, не обріхує челядь Хмельницького. Поки що заходи далі до суботівського хутора і силкуйся провідати ще решту.

— Та яку решту?

— Чи він їздив до Царгорода (як справді туди їздив) лише по дівку, чи може ще в якій иншій цїли. З ким бачився, з ким балакав, про що балакав.

— Він сего не скаже ні мені, ані Ксеньці.

— Його жінка мабуть буде знати. Від жінки нехай вимантить Ксенька, ти від Ксеньки.

— Колиж бо Ксенька не дуже балакає з нею. Недолюблює її.

— Очевидно. Ксенька хотілаби далі бути необмеженою газдинею... Але... Можеби.. Ти маєш дівчину... Якусь Марину.

— Та маю. Не якусь, а доньку старого і славного Запорожця Небрешка.

— То добре складаєся. Як твоя Марина донька Небрешка, то мабуть і вона сама не вміє брехати. Отже не буде обріхувати тебе, ти мене... У Хмельницького взагалі замало служби. Тепер, коли оженився, ще й з такою молодою, буде мусів приняти бодай якусь покоївку. Може би ти всунув свою Марину? Побалакай зі старою Ксенею. Проси, щоби зголосила твою Марину. В таких справах Хмельницький все її слухає.

— Та на що се?

— Твоя Марина, як буде покоївкою сотникової, то в дуже короткім часі буде знати всі домашні й родинні тайни. Розкаже тобі, ти перекажеш мені.

— Не хочу ні защо в світі, бо взагалі не хочу бувати в Суботові. Як би там була моя Марина, то й я мусівби частійше заходити туди. Тоді сотникова нераз влізла би мені в очи. Я порівнюючи Марину з нею, все мусів би думати, що на світі таки є краща від моєї дівчини.

— А як там не буде Марини, то підеш?

— Та деськолись піду, бо мушу. Бо то моя служба.

— Зголосися до мене завтра. Може будеш потрібний. Тепер бувай здоров.

Дачевський побіг до Чаплінського і переповів йому все те, що йому натеревенив Стукало. Ще й свої прикраси пододавав.

— Неймовірне, але таке розказував Стукало, — закінчив своє оповіданне.

— Воно справді неначе казка, — Чаплінські замітив, — але у того шибайголови всьо можливе. Що між отаманами яничарів має знакомих і приятелів, сам знаю. Він скрізь умів приєднати собі неаби яких достойників. Має приятелів в цілім Кримі, має їх в Царгороді. Він і нашому королеви вмів піддобритися. Се нечувана річ, щоби такий малий шляхотка, ще й Українець-шизматик бував у короля на довірочних авдієнціях, та щоби сам король конспірував з таким проти шляхотських вельмож. Бо всі ті приготовання короля до війни з Турком, то нічо инше, як атентат на привілеї шляхти.

— Не думаю так. Я собі міркую, що той король пре до війни, бо не хоче вмерти, не полишивши по собі слави македонського Александра.

— А чогож би наші вельможі так противилися королівським намірам?

— А ось Конецпольскі, гетьман річи посполитої і наш пан... Він також шляхотно уроджений вельможа, та не лиш не перечить королеви, але й помагає йому.

— Гетьман що инше. Він слуга корони з ласки сеї корони, отже мусить корон̂і повинуватися. На добавок він начальний отаман всеї сили збройної річи посполитої. Його промислом є війна. Кождого кортить вславитися в своїм ремеслі. Отже може нашого гетьмана також кортить воєнна слава.

— Я всеж таки гадаю, що ті затії короля проти шляхти, то неоправдані сплетні. Їх пускає в світ збабіла шляхта, котра боїться війни і волить платити бусурманови ганебний гарач, щоби тільки не ризикувати у війні краплі крови.

— Не дивуюсь, бо в тій війні, як шляхта до неї допустить, кожда крапля шляхоцької крови може знівечити якийсь привілей шляхти. Своїми ласками і своїм довірєм до такого Хмельницького, король гріє за своєю пазухою гадину не лиш проти польської шляхти, але й проти цілої річи посполитої. Може й проти себе самого. На жаль і наш гетьман не хоче бачити сего, та полковник і кум Хмельницького Кричевський неначеб не хотів знати, яке то зілле той сотник. Але я здойму полуду з їх очий. Я вже дещо доміркововуюся, тільки ще не маю доказів.

— А я, хоч вже від довшого часу на ваш приказ сліджу того, що правда, хитрого лиса, не можу сказати, що він для королівських плянів, або для річи посполитої небезпечний. Я радше гадавби, що й він щиро бажає собі війни з бусурменом, щоби при тій нагоді відзначитися і назад висунутися на становище полкового старшини. Бо він, як Українець, від здавлення послідного козацького повстання може бути що найбільше сотенним старшиною. Висше посунуть його хиба тоді, коли ділами покаже, що він ліпший син річи посполитої, як родовий Поляк.

— А я йому не вірю, бо не вірю жадному з козачої старшини. Всі вони стоять твердо за поширеннєм привілеїв козацтва аж до повної самостійности. А що значать ті козачі привилеї? Се самостійна українська держава. Вся старшина козаків, отже й Хмельницький стремить до того, щоби козачими привілеями відірвати всю Україну від Польщі. Від того вони не відступлять. Як Хмельницький тепер вірно служить королеви, то се лицемірство. Се підступ, щоби ніхто не вгадав, які його затії, та щоби сам король поміг козацькій зраді порости в піре.

— Може воно й справді так є..

— Не инакше. Ґрека фідес нулля фідес. Грецька віра, а зрада, то одно... Але вертаймо до річи. Кажете, в полудне Хмельницький виїде до Чигирина? В Суботові не буде до вечера?

— Таку вість приніс мені Стукало.

— Як Хмельницький приїде сюди, то мабуть зараз піде до Кричевського.

— Або просто до шинку.

— Очевидно, і до шинку навідаєся. Або від Кричевського до шинку, або з шинку до Кричевського. Скоро покажеся в Чигирині, я, будьто бя не знаючи, що він тут, стрибну до Суботова. Я цікавий, чи побачу того херувима і чи буду міг побалакати з ним. Поставте своїх звідунів під Аврумком і коло хати Кричевського. Скоро Хмельницький надіде, звістіть мене.

Дачевський відійшов, Чаплінські став переодягатися. Хоч був будний день, він витягнув святочний одяг. Коли вже був готовий, станув перед зеркалом і став собі призиратися.

— Дівки липнуть до мене, — мурмотів. — Ще більше молодиці, що мають старих мужів. Гадаю, що й пані сотникова не буде винятком... А може люди брешуть, кажучи, що вона така гарна? Але, якби була погана, то Хмельницький бувби може взяв молоду й гарну сестру Золотаренків, котра, як я чув, дуріє за старим сотником. Сумніваюся, чи тут рішив маеток, бо Золотаренки багатирі.

Причепурившись і помастивши чуприну якимсь пахучим олієм, Чаплінські приказав окульбачити коня і кружляючи по садку, дожидав вісти від Дачевського. Вже став нетерпеливитися, коли надійшов гайдук.

— Ти від пана Дачевського? — Чаплінські спитав.

— Так, пане. — гайдук відповів. — Пан Дачевський переказують, що вже.

— Що... вже?

— Або я знаю, що?! Пан Дачевський сказали мені, що пан підстароста вже самі будуть знати, що... Ага! Ще сказали мені переказати, що вже у пана полковника. Тільки не знаю, чи у пана полковника Кричевського, чи у..

— Добре, добре. Вже знаю. Вертай до пана Дачевського і перекажи йому від мене, що я також вже.

Оба вийшли з хати. Чаплінські сів на коня і поїхав на Суботів.

— То добре, — думав, підганяючи коня, — що він насамперед зайшов до полковника. Від него безпечно піде до шинку. Полагодивши службові справи, вже не буде квапитися і засидиться в шинку до пізної ночи. Буду мати час на балачку з його херувимом.

Коли до суботівського хутора були ще тільки які дві версти, побачив козака, що їхав від Суботова. То був Стукало, висланий туди Дачевським, щоби, як помітить яку перешкоду, упередив Чаплінского. Чаплінські спинив коня, отже й Стукало станув.

— Ти може з хутора? Що ти там робив? — Чаплінські спитав, будьтоби не знав, що Стукало його звідун.

— Та з хутора. Я був там питати, чи не взялиб на покоївку мою Марину, — Стукало відповів, будьто би не знаючи, що Дачевський вислугуєся ним на приказ підстарости.

— Возьмуть?

— Та може взялиби, але Ксеня каже, що вона тепер не має в дворі голосу. Відіслала мене до самого сотника, або до сотникової.

— Вони не хочуть?

— Я з ними ще не балакав. Сотника нема дома, до сотникової боюся йти.

— Така страшна?

— Та не страшна, але пишна. Саме тепер як та пава походжає по садку.

— Сотника нема, кажеш?

— Та нема.

(Дальше буде).

А запроданця неробу
Треба гнати геть із хати
Голос прадідів із гробу
Нам велить так поступати.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ГЮСТОН, ТЕКСАС.

Рідкий гість.

Прибув тут недавно до Гюстон наш земляк, звісний силач і борець Олександер Гаркавенко. Як український патріот не забув він про своїх земляків і навідався до нас. Гарно провели ми час в товаристві свого земляка, обзнакомленого з творами нашого ґенія Т. Шевченка й инших українських письменників.

Ми переконалися, що гр. Гаркавенко дбає не лише про розвій своеї фізичної сили, яка йому уможливлює заробити на свій прожиток, але дбає також і про розвій свого духа і цікавиться тим, що підносить і ублагороднює того духа, а саме поезією й красним письменством, памятаючи на приповідку старинних Римлян, що „у здоровому тілі дорова душа". Всі ми слухали залюбки того, що розповідав нам п. Гаркавенко з нашого гарного письменства. Наш земляк, як видко з його оповідань, був по цілім світі, бачив ріжні краї, але такої природи як українська не бачив. Ні такої ночи не бачив він ніг-де як на Україні. Недаром Гоголь так одушевлявся цею природою. А Гаркавенко знає Гоголя, бо цитував його на память, особливо опис української ночі.

Будучи чесним і характерним в товаристві, позістає він таким самим і в борні зі своїм противником. Поводиться чесно й характерно. Близько сім і пів-тисячна публика придивлялася борні нашого земляка з індійським силачем Джімом Клінстаком, що є висший ростом о 7 цалів від Гаркавенка й важить 225 фунтів. Я є певний, що ніхто сього не сподівався, щоби Гаркавенко міг положити Клінстака два рази на лопатки в протягу 28 мінут. Публика нагородила Гаркавенка голосними оплесками, а часописи розписалися прихильно про нього. А се справило велику приемність тутешним Українцям, бо се допера другий раз довідалася тутешня анґлійська публика про Українців. Перший раз лучилось се тоді, коли прибув тут хор Кошиця. З нагоди виступів Гаркавенка й хору тутешні ґазети мали нагоду писати дещо більше про Україну. Таке було і в других містах. І вже те саме приносить українській справі велику користь.

Михайло Балабан.

Стародавній мудрець богато ріжниться від теперішнього ученого; дураки-ж усіх часів однакові.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ШАНУЙМО УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ.

В ч. 288 „Свободи" помістив якийсь „Позанюйорчанин" голос в обороні нашої культури. Думаю, що це дуже важна справа і шкода, що дописуватель не підписався своїм повним іменем. Бо постояти за свою культуру — це честь і боятися тут нема чого.

Поганити нашу культуру будуть так довго, доки тою „культурою" будуть торгувати чужинці. Бо чужинці дбають тільки про гроші. А є між ними такі, що свідомо осмішують нашу культуру. Тому берімся самі до бизнесу і не даваймо другим робити бизнес на опоганенню нашої культури.

Я маю честь бути управителем одинокого українського підприємства в Ню Йорку, що видає і продає ноти, рекорди, звійки, книжки і т. п., що може саме піднести українську культуру. Сам я прийшов до того без підготовки. Шкіл не кінчив, української культурної інституції ані не видів. З читання і з потягу до торговлі взявся вести український бизнес. З початку не було майже нічого до продажі. 1918 року я застав в Америці на ринку „Пісні про Канаду і Австрію", Халдейсько-Єгипетський сонник, виданий в Коломиї, Листи Штіфа Табачнюка і кілька брошурок під такими заголовками як „Хмари-чари" і т. п. З нот у той час не було видано ще нічого. З рекордів було пару моло-русских козачків. Звійок до пяна не було ніяких.

А тепер за 10 років появилось на ринку так богато книжок, що один книгар навіть з тим ради собі дати не може.

Нот нема богато. Всего щось 10 видань. З того 8 це видання небіщика Андрейка. Рушту маємо видання чужих, добрих і гірших. Бо не можна сподіватись, щоб якийсь там містер „Кетс", „Каммен", чи „Гібру Побліщінг Компані" дбали про українську пісню. Вони видають на бизнес і мають бизнес.

А коли хочемо мати добру українську пісню, то мусимо закотити рукави і самі взятися до видавництва.

Щож до рекордів то тепер їх вже не бракує. Також є добрі і недобрі. Я постарався, що квартет Кошиця співає тепер на рекорди і має контракт, на цілий рік. Те саме можна сказати про хор професора Гайворонського, паню Машир, Ділова тай инш. І дальше всіма силами стараюся щоб виперти всяких шарлятанів.

Із звійками на пяно то на разі Січовий Базар має на українські звійки монополь. До того ще жидики і другі рук не пхають, бо ще є за мало покупців на звійки. Не всі можуть мати пяна. Доси маємо 62 українські звійки на пяно. Критики на них ще не було. Як хто має, хай напише на адресу редакції, викаже похибки, а я радо справлю.

Не треба критись під псевдонім, коли маєте щось сказати, що принеслоб Україні користь, бо тут поліцман за критику не замкне. Дивімся тверезо. Закочуймо самі рукави до праці. Видаваймо українські культурні твори самі і самі берімся їх ширити.

Подбаймо, щоб в кождій місцевости, де є Українці, була своя торговля, чи то під назвою „РАЗАР" чи як там та щоб в тім Базарі крім рекордів були також книжки і ноти. Хто не хоче тримати українських книжок, в того не купувати і рекордів. В той спосіб змусимо його продавати і менше заробкові річи, а зате більш корисні.

Мирон Сурмач,
Ню Йорк, Н. Й.

—o—

ЯК ВИКРУЧУВАТИСЯ ВІД ЖЕРТВ НА НАРОДНІ ЦІЛИ.

Написав проф. Повнофакт, котрий мало що не всьо знае.

Тепер всі і вся розбалакалися про жертви. Де не піди, де не поїдь, а все одно і то саме почуєш: Складайте жертви тай жертви. Кажуть, що се на потерпівших від повені. Що воно дійсно треба помочі, що там в краю біда, я не перечу, але мені одно в голові сидить і я передумую над способами, якби то помогти людям таки тут на місци, а властиво думаю, якби то викручуватися нашим людям від жертв і тим самим тих кілька долярів, що мають дати для Старого Краю, обернути на кілька ґальонів „муншайну". Способи сі от такі: попиваєте „сильну з гіркою", закусуєте смачно, аж тут нараз дзвонить дзвінок або гримає хтось у двері. Ви вийшли, а то колектори збирають жертви на потерпівших від повені. Зажадайте від них оповідання про цілу історію повені, длячого до неї прийшло, котрі ріки виляли, котрі села потерпіли, богаті чи бідні, на кілько долярів є шкоди, кілько то золотих буде і т. д.

Коли колектори не вивяжуться добре, тоді питайте про тутешні справи: хто збирає, кілько вже зібрали, де посилають, і про подібні инші подробиці.

Се все повинно діятися на дворі, у фронтових дверях, якщо зимно. Коли бачите, що колектори вже синіють від зимна, ступають з ноги на ногу, тоді починайте про погоду, про прогибіцію, кажіть, що ви закликалиб їх до хати, але ваша супруга лежить хора (вона може бути пяна або й цілком здорова.

Вислід усього того буде надзвичайний. Колектори, зденервувавшись, підуть з нічим, а ви будете мати святий спокій на ціле ваше життя. Бо не тільки вони самі будуть оминати вашу хату, але й улицю, та ще другим скажуть про вас і ви останете на дальше шкаралупником, самолюбом і всяким иншим сотворіннем, тільки не чоловіком. Але ате будете мати спокій перед колекторами на потерпівших від повені, на Рідну Школу, сироти, інвалідів і тим подібні „витребеньки".

В ПОЛЬЩІ ШАЛІЄ КУЛЬТУРА...

В Польщі шаліє культура!
Там доля для ката понура:
приходу не має з нікуди,
такі рідкі там смертні засуди!

—o—

А хотяй в нетрах вязниць,
хотяй у льохах темниць
множество люду невинно страждає;
хотяй там голод і кнут
неодне життя убють;
хотяй що днини хтось з вязнів сконає, —
то отих знущань, тортур
„світ" не побачить крізь мур
і не почує, як в нишах підземних —
від передсмертних там мук
бе в стіни зойків відгук...
Стіна не видасть польських тайн тюремних.
І лиш за пару аж літ
вістка мов пташка злетить,
і шлях на Волинь та Галич оберне,
або до синіх Карпат,
що наш Олекса чи Гнат —
домів не верне з вязниці, не верне...

—o—

І певно! Пощо виступать прилюдно
з катом, з судових процедур всіх крамом,
коли є змога легко і безжмудно —
в „північним хлудку" покінчити з „хамом"!

Пощо давати світу видовище
і наражать на вістре язиків
Та проти себе роздувать огнище
мести та слухать обурення криків!

А так: Олекса й Гнат, що нехтували
ляцьку на „кресах місію" спасенну, —
тихо під муром палками дістали
і висунулись з тіл „у путь блаженну"...

Ніхто не бачив, не чув, то й не скаже —
бунтарі гниють, накриті землею —
уряд спокійний — мовчить племя враже
і... всьо в порядку, пане добродзею!

Всьо в Польщі — в порядку. Кат плаче,
що має там життя ледаче,
бо ляцьке чутливе сумління
не любить вже смерти видіння.

Тож Польщу Европа витає
і дружно при собі саджає
в достойнім народів Союзі,
щоб дати цим прояв... заслузі.

Спи-ж собі, Европо — безжурна,
Бо Польща — держава культурна!...

М. Кравс, Шикаґо, Ілл.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕЛДІЯ, ПА.

Жертви на Дім Інвалідів, зібрані на обіді у гром. Грицеїв у Дні Подяки.

На внесок п. В. Загаєвича з Ню Йорку зложено на обіді у гром. Грицеїв на Дім Інвалідів у Львові $20.00.

Зложили: В. Загаєвич, Ню Йорк $5.00; Др. Мишуга $3.00; по $2.00: ред. Лотоцький, Т. Грицей, Й. Грицей, п. Е. Ґібонс Роспонд; по $1.00: О. Грицей, Др. В. Левицький, Др. Клодницький, п. Собол.

Разом $20.00.

Сек.

БОФАЛО, Н. Й.

Збірка громадян у Бофало, Н. Й., на потерпівших від повені.

Українці у Бофало не полишилися позаді других українських кольоній і зложили $203.31 на потерпівших від повені, які переслали до „Обєднання". Збіркою занявся комітет, до якого належать: Петро Нагірний як голова, Евстахій Дідур, касієр, Іван Сидорович, секретар і як контрольори С. Тришлівський, П. Сукмановський і І. Сметанський.

На лісту П. Нагірного, М. Левицького і Т. Кушки зложили: по $3.00: І. Когут; по $2.00: Т. Кулика, І. Блідий, В. Хруник, П. Волотка, І. Ґрех, К. Вальницька, В. Леськевич, М. Левицький, М. Сохан; по $1.50: Д. Горошко; по $1.00: Т. Сторожук, С. Скрип, В. Плахта, М. Блакита, Т. Глинський, П. Паньків, Ю. Сиґловий, М. Бурштинський, І. Кордупель, Г. Бумбар, Ю. Грицик, Ю. Круцько, Н. Мазурчак, М. Кавалір. Разом $36.50.

Зібрали Теодор Новосадний Антін Смерека і Василь Горгота: К. Мариняк $5.00; К. Евстахій $3.00; по $2.00: Т. Новосадний, Й. Рудик, П. Савчук, М. Хомин; Т. Слободзян $1.50; по $1.00: В. Дисик, М. Савчук, М. Лютий, Д. Тарасовський, Т. Новосадлий І., С. Хлужт, А. Смерека, Т. Новосадлий II., П. Левандюк, Е. Станкевич, В. Миськів, В. Олексюк, О. Гливка, В. Макух, К. Коновалчук, С. Град; по 50 ц.: О. Фіґель; по 25 ц.: К. Офінович. Разом $35.25.

Зібрали Петро Макара й Семен Семак: по $1.00: П. Макара, С. Семак, М. Виростко, С. Мовчан, Ю. Бешіт; по 50 ц.: М. Гаскін. Разом $5.50.

У церкві св. Николая при дверях зібрано $49.76; і о. О. Пристай дав $1.00.

Зібрали Максим Левицький, Петро Нагорний і Г. Дисик. По $3.00 зложили: П. Драбик, В. Будник; по $2.00: А. Ґрех, С. Ковальський, І. Головатий, С. Кушка, І. Сметанський, Н. Гудимка, В. Форостий, Г. Цьопек, П. Кіналь, С. Рудий, Д. Колотило, І. Вербовський, Ф. Гуменюк, Т. Козіна, Л. Качор, Д. Стефанюк, І. Самуляк, М. Дульнявка, С. Боднар, П. Судин, Г. Дисик, Н. Пундяк, І. Макітра, С. Заремба, В. Кордуба, Й. Заремба, М. Матвійків; по 50 ц.: Семчина, В. Плекан, В. Рудик. Разом $36.50.

Дім Нагорних $6.00; Я. Яковенко $5.00; по $2.00: О. Макух, І. Горгота, М. Вітровий, М. Ференц, Н. Купчак, П. Сторожук; по $1.00: В. Горгота, П. Сукмановський, Е. Дідур, С. Макух, П. Левкуц, К. Дідур, І. Сидорович, Г. Плотиця, Г. Леськів, С. Юзвяк, І. Лаптута, С. Пришлівський, В. Гупкович, І. Ференц, А. Макогон, І. Дисик. Разом $39.00.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ. УВАГА!

Отсим повідомляємо НЮАРСЬКУ ГРОМАДУ — що —

В СУБОТУ, 17. ГРУДНЯ 1927 Р.

буде виставлена СМІШНА КОМЕДІЯ

ТРІЙКА ГІЛЬТАЇВ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБ. ДОМІ
57-59 BEACON ST., NEWARK, N. J.

Початок о год. 8-ій вечер.

По представленню БАЛЬ

292-3 Комітет.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЇРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться дня 18. грудня, в неділю, о 3-ій год. пополудни, в гали під ч. 908 Гесс Евню. Проситься членів прийти, бо буде вибір уряду на 1928 рік. Старий уряд здасть справоздання з 1927 року. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. Не явившийся член на сей мітінґ заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. Просимо членів привести нових членів. — В. Юрчан, предс.; І. Паробій, кас.; Й. Вітковський, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, дня 17. грудня, в Нар. Домі, 72 Морріс ул., точно о годині 7.30 вечер. Просимо членів явитись в означенім часі, а довгуючих просимо вирівнати свої залеглости. Будуть роздані календарі на рік 1928. — Йосиф Крайник, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Уряд Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 17. грудня, в гали парохіяльній. Порядок мітінґу слідуючий: Звіт урядників за 1927 рік, звіт контр. комісії, вибір уряду на 192 8рік. Довгуючі члени зволят виповнити свої залеглости, щоби можна замкнути рахунок з кінцем року. Члени, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, повинні зложити на сім мітінґу і піти слідами других відділів. Не присутний член на тім мітінґу буде караний 1 дол., а урядник 2 дол. — Д. Борис, предс.; Ів. Пунько, кас.; В. Колодрубець, секр.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 90, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 18. грудня, о год. 2-ій попол., в гали церковній. Обовязком є кождого члена вирівнати свій довг. На випадок непослуху буде члена караний після статута. — І. Лупацій, предс.; Мих. Михайлечко, кас.; І. Чепа, секр.

НЕСКЕҐОНІНҐ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 231, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 18. грудня, в 2-ій годині попол., в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів явитись на означений час; не явившийся член заплати 1 дол. кари, а урядник 2 дол. Проситься всіх членів, щоби вирівнали свої вкладки. — Р. Чолій, голова; Ю. Новик, кас.; В. Луцишин, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, дня 18-го грудня, в 1-ій год. попол., в гали церковній, 74 N. Laurel St. Кождий член обовязаний явитися, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Членів котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, просимо зложити сего мітінґу. Будемо принимати без вступного нових членів. Не явившийся член на тім мітінґу заплатить кару після ухвали. — О. Шараварко, предс.; М. Процько, кас.; О. Костюк, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 305, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 18-го грудня в гали парафіяльній. Проситься всіх членів прийти на мітінґ, бо є важні справи. Буде справа Сиротинця при У. Н. Союзі, справоздання за минулий рік і вибір уряду на 1928 рік. Не явившийся член на той мітінґ заплатить кару 2 дол., а урядник 4 дол. — Уряд Товариства.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов, від. 177, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що річні збори відбудуться дня 18. грудня, в неділю, точно о год. 2-ій попол., під ч. 45 Pilgrim St. Хай кождий член і членкиця зрозуміє річні збори і прибуде на час. Уряд здасть справоздання за 1927 рік. Будуть також другі важні справи. Довгуючим членам пригадується, щоби виповнили свій довг. Обовязком є кождого члена і членкиці приєднати нових кандидатів. Не явившийся член або членкиця заплатить 1 дол., кари, а урядник 2 дол. — Стефан Саска, предс.; Волод. Рекрут, секр.

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА. Відділ 288 повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 18 грудня, точно о год. 2-ій попол., в гали українській, Трета і Карбон ул. Проситься усіх місцевих і позамісцевих членів прийти на мітінґ, бо буде вибір уряду на 1928 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. Рівнож пригадується членам, що календарі вже є, тому кождий член має принести гроші за календар. — Василь Підгайний, секр.

ТАВНТОН, МАСС. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться дня 20. грудня, о годині 2.30 пополудни, в галі Товариства, 14 Maple Ave. На той мітінґ має кождий член і членкиня явитися. На мітінґу уряд здасть справоздання, по чім наступить вибір уряду на 192 8рік. Є дуже важні справи, котрі мусять бути полагоджені на річнім мітінґу. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — К. Сідзінський, секр.